

Основи цивільного права

Цивільне право
регулює

майнові
відносини

особисті
немайнові
відносини

особисті немайнові
відносини, не пов'язані з
майновими

особисті немайнові
відносини, пов'язані з
майновими

Джерела цивільного права

Центральне місце в системі цивільного законодавства належить **Цивільному кодексу України**, який прийнятий Верховною Радою України 16 січня 2003 р.

Кодекс складається із шести книг

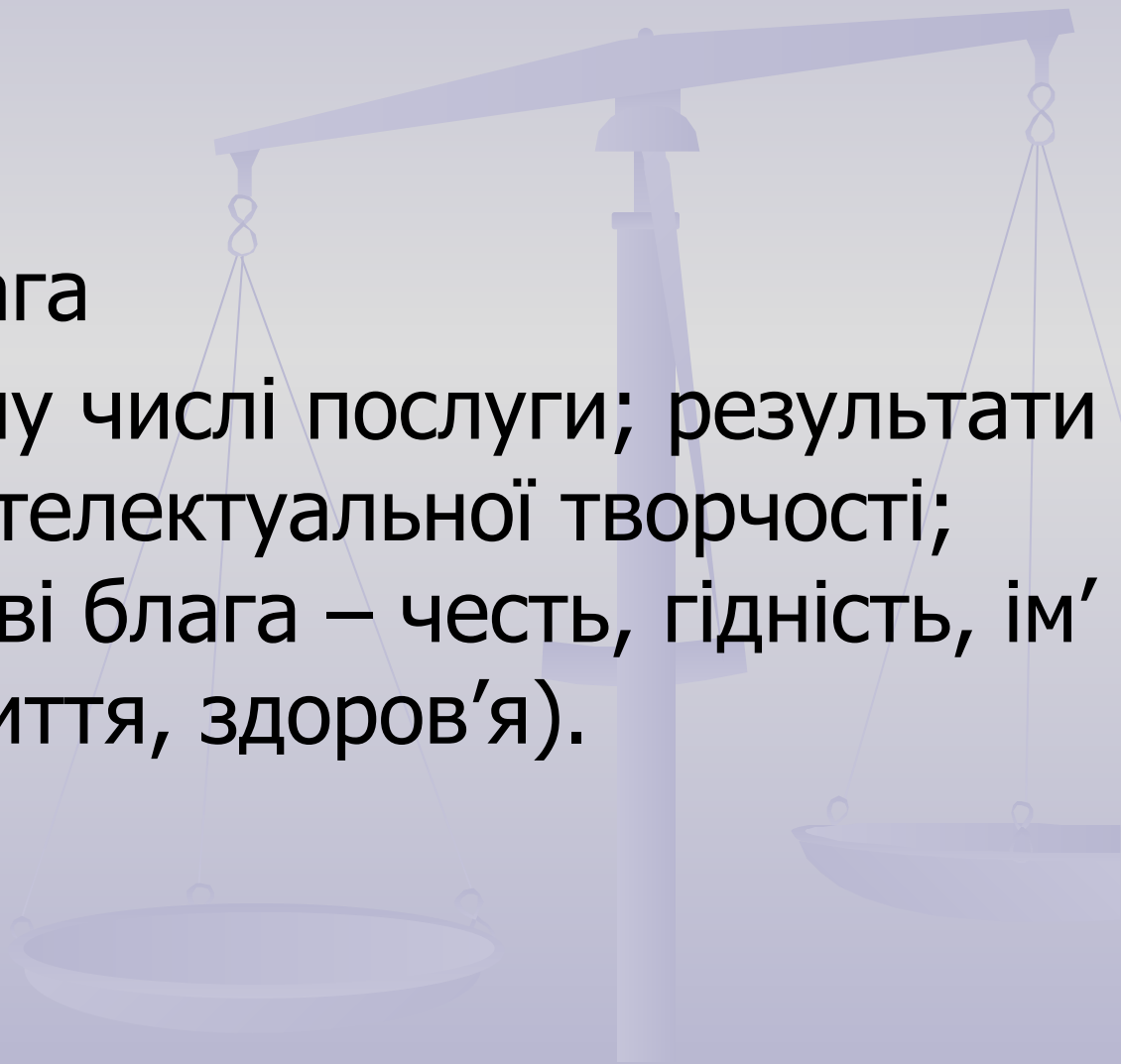
Цивільно-правові відносини —

це врегульовані нормами цивільного права **майнові** та **особисті немайнові** відносини.

Об'єктами цивільних правовідносин виступають

- матеріальні блага
- нематеріальні блага
(речі, дії, в тому числі послуги; результати
духовної та інтелектуальної творчості;
особисті немайнові блага – честь, гідність, ім'
я, життя, здоров'я).

Суб'єктами цивільних правовідносин виступають

- **фізичні особи** - громадяни України, іноземні громадяни та особи без громадянства
- **юридичні особи** - державні та приватні підприємства, організації та установи

Правосуб'єктність

правоздатність

дієздатність

Обсяги цивільної дієздатності

**Залежно від
віку**

**Залежно від
психічного
стану
здоров'я**

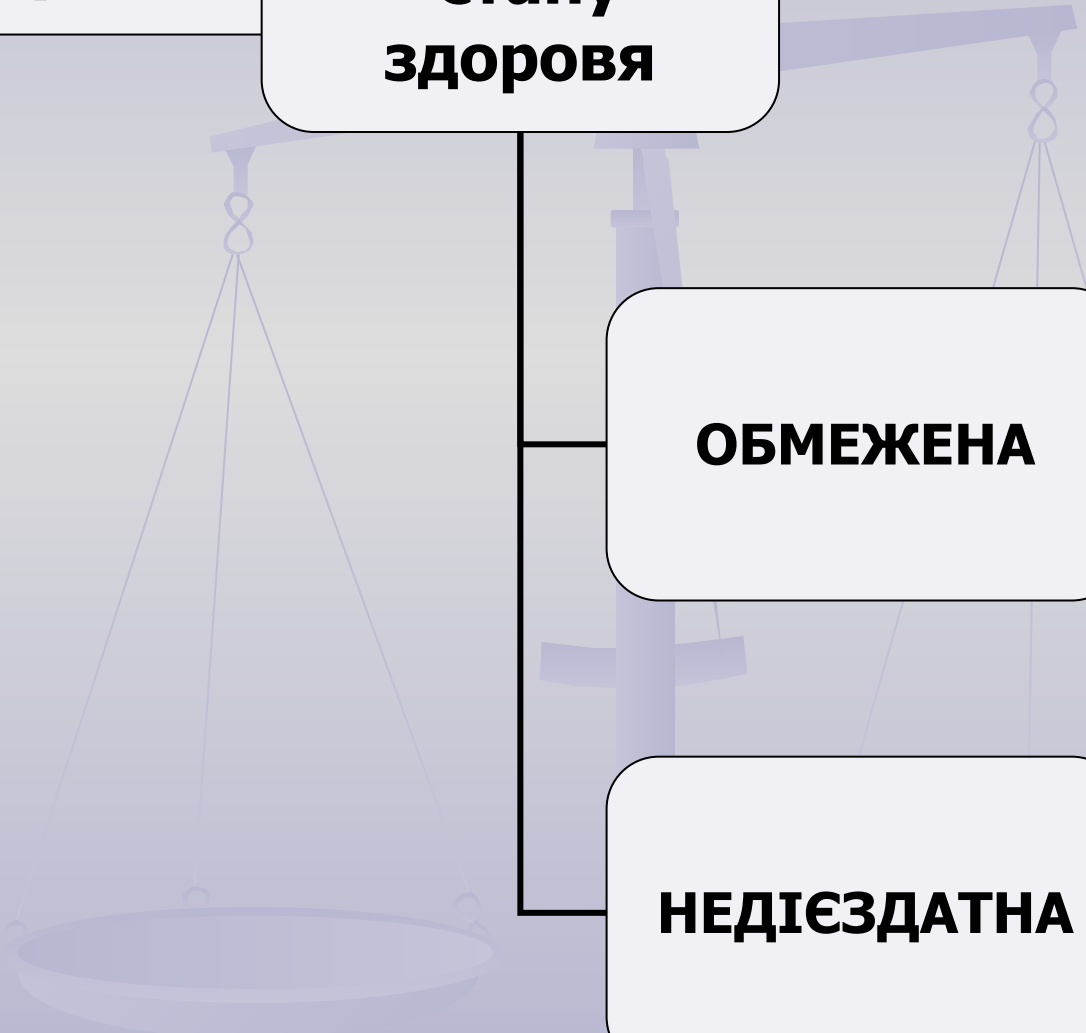
ПОВНА

ЧАСТКОВА

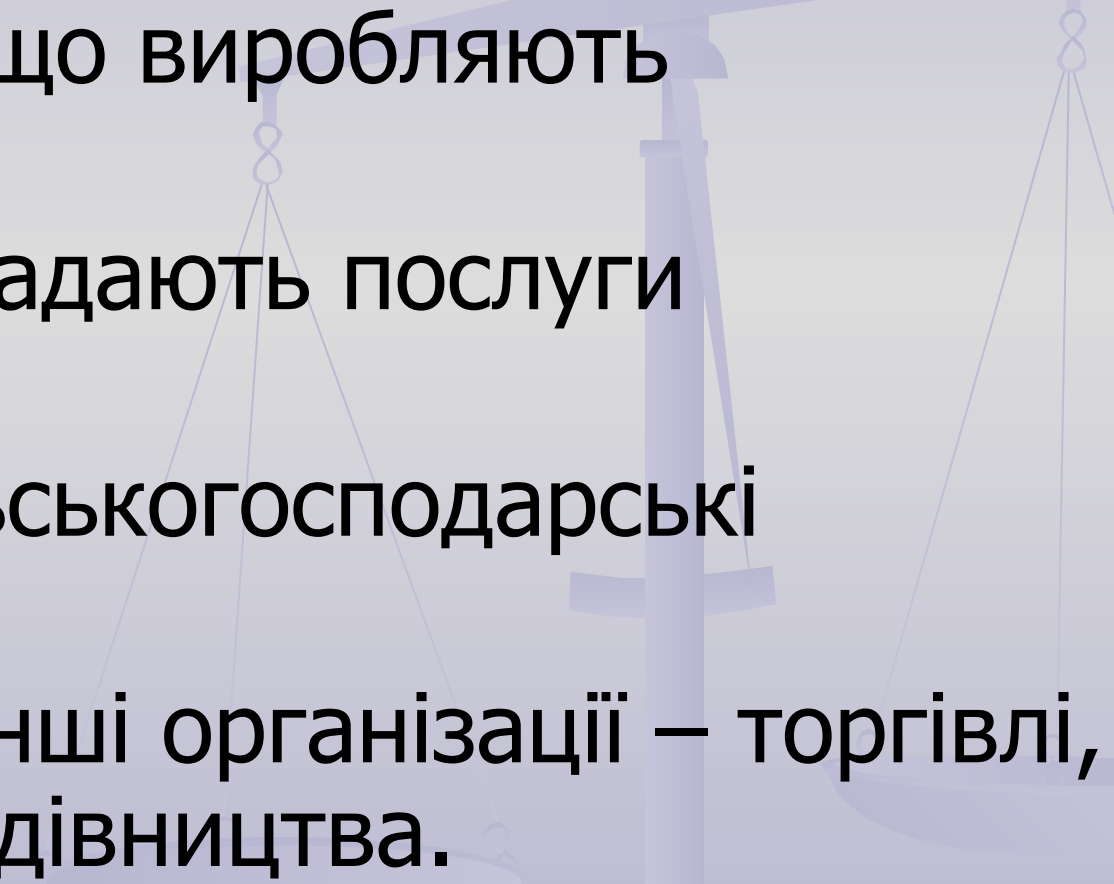
НЕПОВНА

ОБМЕЖЕНА

НЕДІЄЗДАТНА

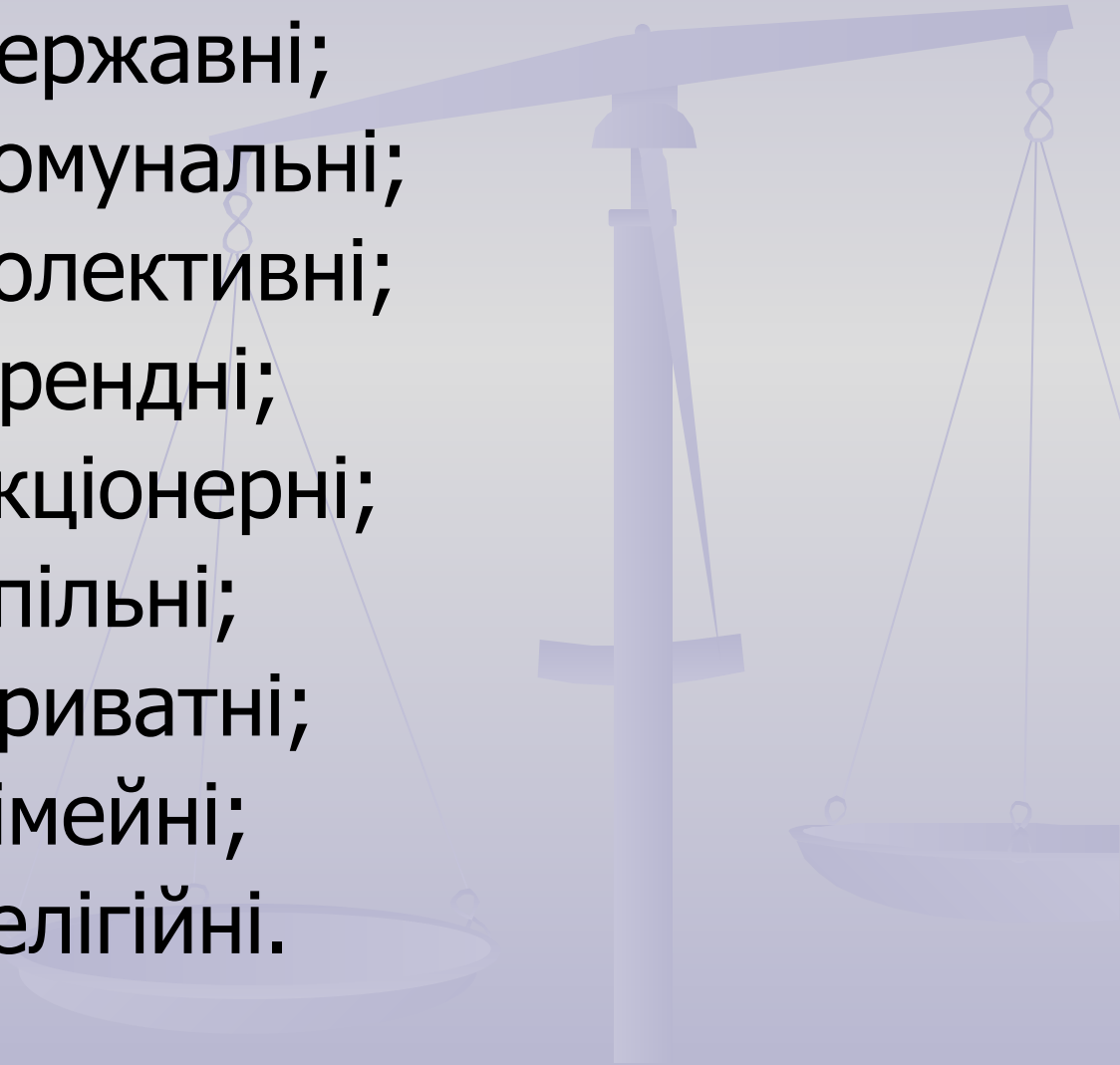

Розподіл юридичних осіб за характером діяльності

- Підприємства, що виробляють продукцію;
 - Установи, які надають послуги населенню;
 - Колективні сільськогосподарські підприємства;
 - Комерційні та інші організації – торгівлі, харчування, будівництва.
-

Види юридичних осіб за характером власності

- Державні;
- Комунальні;
- Колективні;
- Орендні;
- Акціонерні;
- Спільні;
- Приватні;
- Сімейні;
- Релігійні.

Право власності

Сукупність правових норм, які регулюють суспільні відносини, що виникають у результаті присвоєння матеріальних благ громадянами, юридичними особами та державою, які надають рівні права та обов'язки з володіння, користування і розпорядження майном.

Зміст права власності

Зміст права власності становить володіння, користування та розпорядження майном.

Володіння – фактичне утримання майна.

Користування – отримання від речей їх корисних якостей.

Розпорядження – вирішення юридичної долі речей (продаж, обмін, дарування, знищення).

**Приватна
власність**

**Інтелектуальна
власність**

**ВИДИ
власності**

ОСНОВНІ

СУБ'ЄКТИ

**Державна
власність**

**Держава в особі
Верховної Ради**

**Комунальна
власність**

**Адміністративно
комунальна одиниця**

Способи набуття права власності

Первинні

Виробництво речі

Преробка речі

Плоди та доходи

Знахідка

Скарб

Похідні

Набуття за угодами

Отримання у спадщину

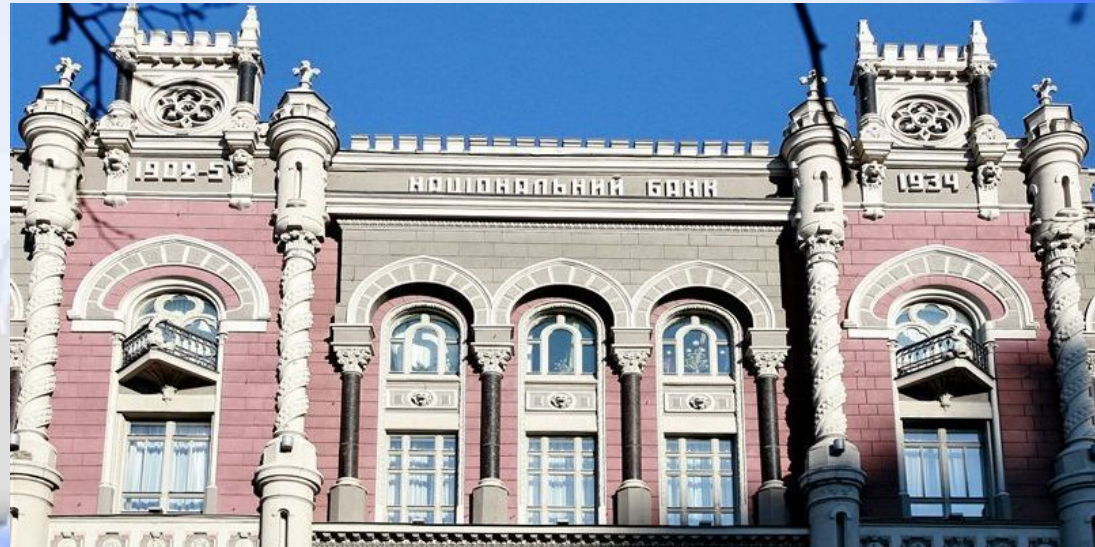
Перехід за давністю

Визначте форму власності:

А)

Б)

Визначте можливу форму власності:

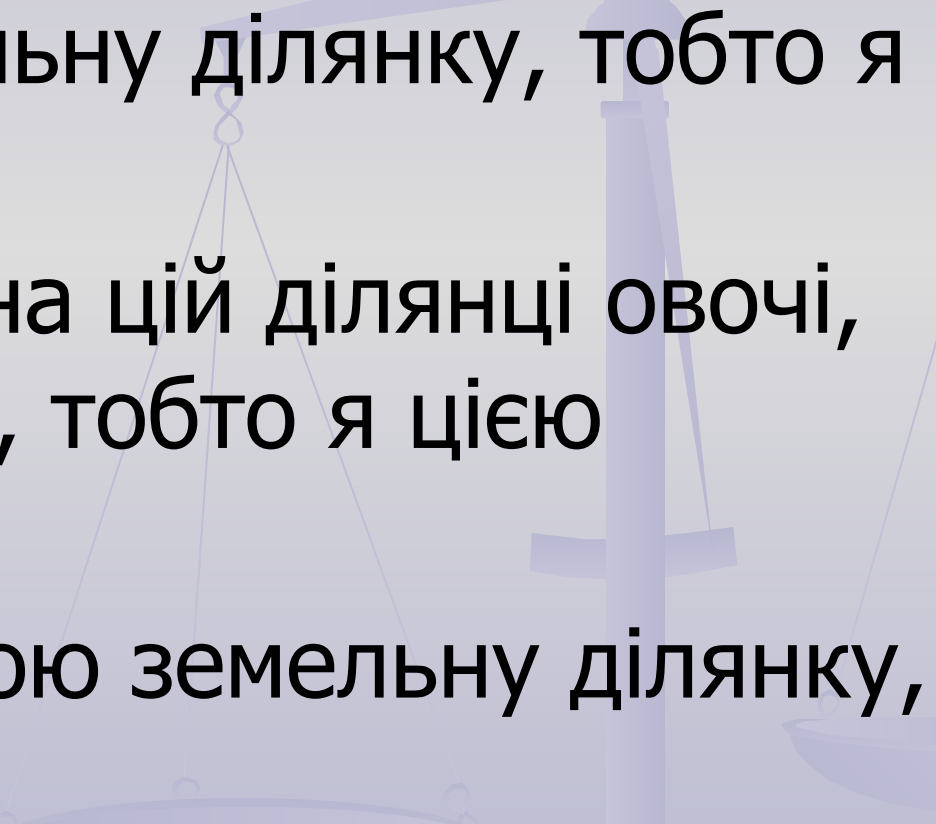
В)

Г)

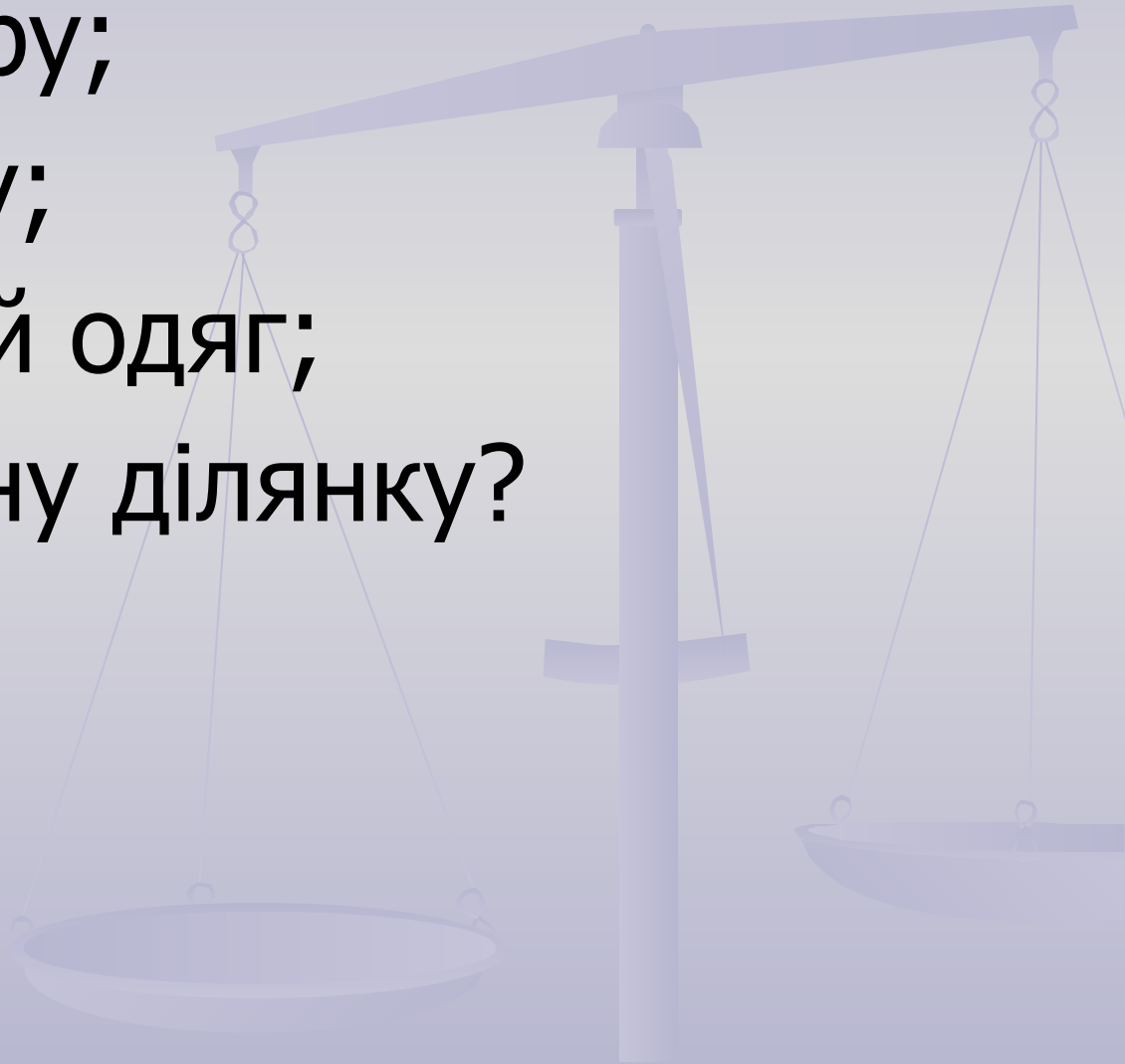

Закінчіть нижченаведені речення і зробіть висновок:

1. Я маю земельну ділянку, тобто я нею ___.
 2. Я виростив на цій ділянці овочі, щоб вживати їх, тобто я цією ділянкою ___.
 3. Я продав свою земельну ділянку, тобто я нею ___.
-

Яким чином громадяни можуть отримати право власності: с.94

- а) на квартиру;
- б) на машину;
- в) на власний одяг;
- г) на земельну ділянку?

Право власності припиняється у разі:

- відчуження власником свого майна;
- відмови власника від права власності;
- припинення права власності на майно, яке за законом не може належати цій особі;
- знищення майна;
- викупу пам'яток історій та культури;
- викупи земельної ділянки у зв'язку із суспільною необхідністю;
- викупу нерухомого майна у зв'язку з суспільною необхідністю земельної ділянки, на якій вона розміщена;
- реквізиції;
- конфіскації;
- припинення юридичної особи чи смерті власника.

Договір —

це угода двох або більше сторін, що базується на рівності сторін.

Договір

Ус

Письмовий

Двосторонній

Багатосторонній

Система цивільних договорів

Встановлюють

ь

розрахункові

та

кредитні

відносини

Договори на
виконання
робіт

Майнового та
особистого
страхування

На використання
результатів
інтелектуальної
творчості

Договори
спрямовані на
надання послуг

Договори про
передачу
майна у
власність

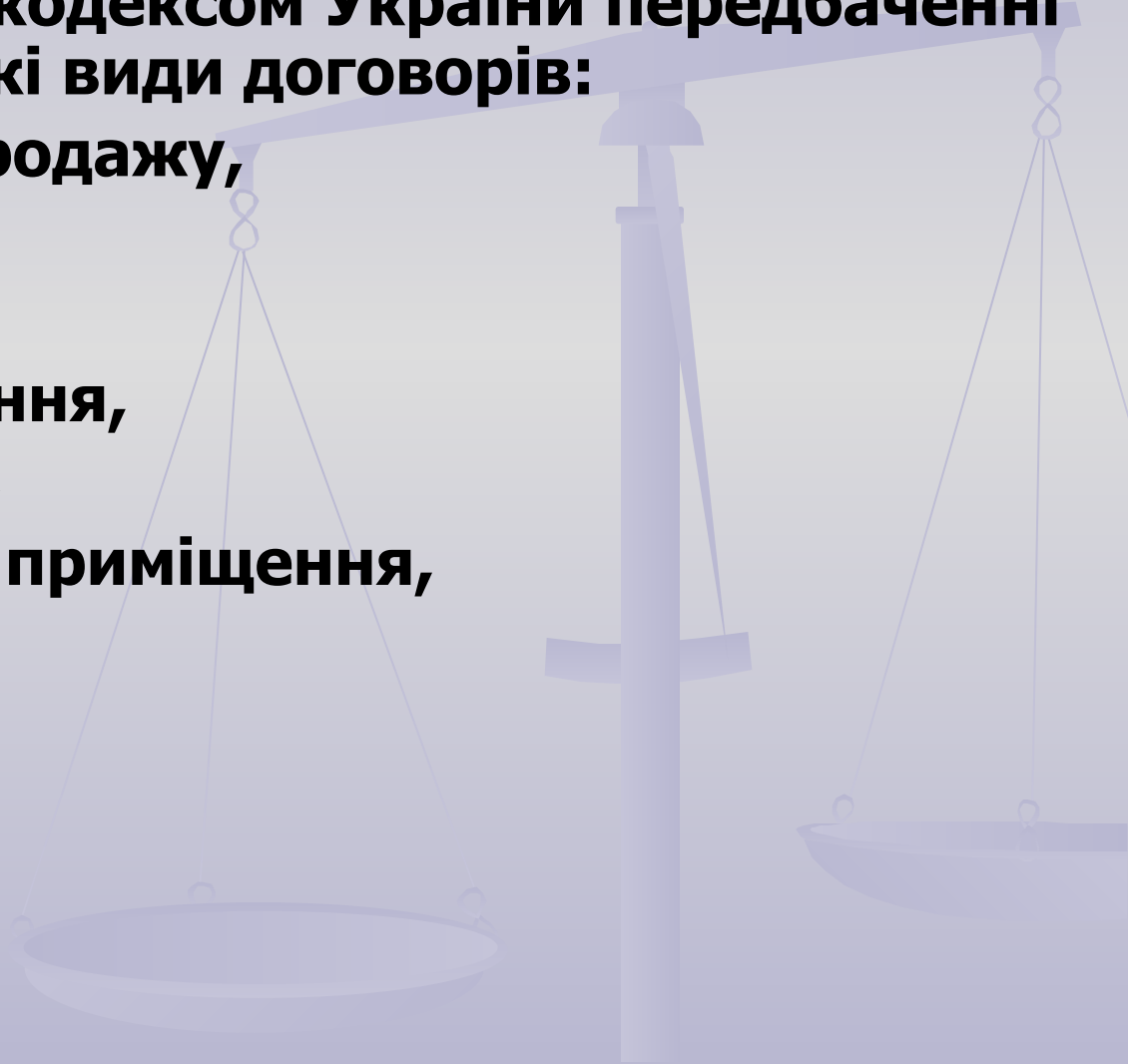
На надання
права іншим
особам
користуватись
майном

Договори
спрямовані на
виконання
доручень

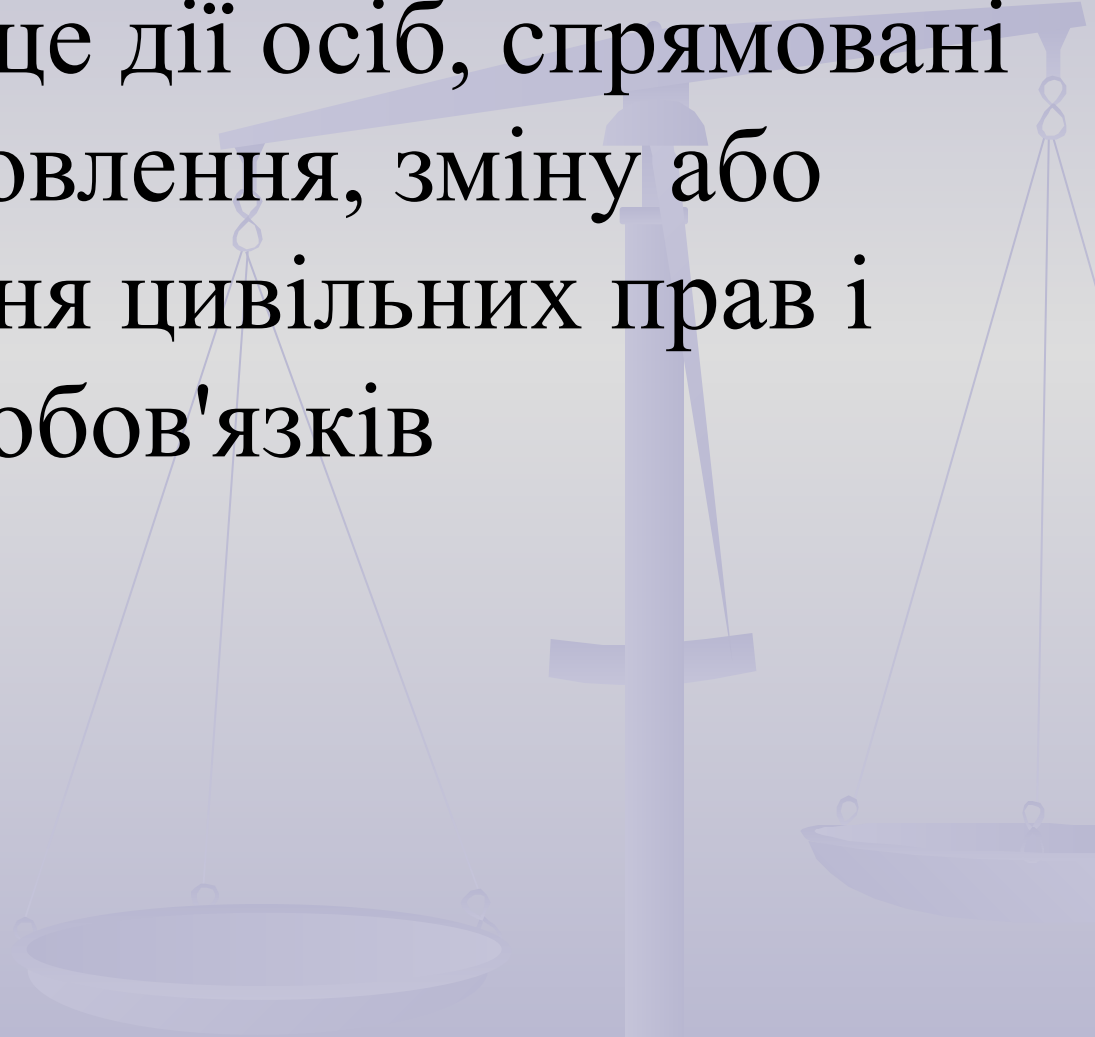
Види договорів

Новим Цивільним кодексом України передбаченні такі види договорів:

- договір купівлі-продажу,
- дарування,
- поставки,
- довічного утримання,
- майнового найму,
- найму житлового приміщення,
- позики,
- ренти,
- міни.

Правочини – це дії осіб, спрямовані
на встановлення, зміну або
припинення цивільних прав і
обов'язків

Класифікація правочинів

Критерії класифікації	Види правочинів
Залежно від кількості сторін	<ul style="list-style-type: none">- односторонні- двосторонні- багатосторонні
Залежно від необхідності однієї сторони здійснити оплату іншій	<ul style="list-style-type: none">- оплатні- безоплатні
Залежно від моменту, з яким пов'язується виникнення правочинів	<ul style="list-style-type: none">- консенсуальні- реальні
Залежно від визначення моменту припинення правочинів	<ul style="list-style-type: none">- строкові- безстрокові

Як захистити особисті немайнові та майнові права

**Кожен з нас
має право
захистити сво
майнові та
немайнові
права у суді.**

- **Позов** – це письмове звернення до суду за захистом порушеного права й одночасно до особи, яка порушила це правило, з вимогами про виконання обов'язків.
 - Особа, яка звертається з позовом, виступає **позивачем**.
 - Особу, яка, на думку позивача, порушила його права, називають **відповідачем**.
-

Позовна давність

Позовна давність - це строк, у межах якого особа може звернутися до суду з вимогою про захист свого цивільного права або інтересу

Загальна позовна давність 3 роки

ПОЗОВНА ДАВНІСТЬ

Спеціальна позовна давність

1 РІК

5
РОКІВ

10
РОКІВ

Захист цивільних прав

Підстави цивільно-правової відповідальності

загальні

спеціальні

фактична підстава
(делікт)

процесуальна
підстава

- 1) шкода;
- 2) протиправність;
- 3) вина;
- 4) причинний зв'язок між збитком і протиправною поведінкою

рішення уповноваженого органу про притягнення особи до цивільно-правової відповідальності

- відповідальність без вини;
- відповідальність за чужу вину;
- змішана відповідальність.

Цивільно-правова відповідальність особи

Види цивільно-правової відповідальності

За обставинами виникнення

договірна
(передбачена у договорі)

позадоговірна
(передбачена законодавством)

Залежно від обсягу відшкодування

повна

часткова
(обмежена)

Залежно від розподілу відповідальності між декількома боржниками, що є відповідачами з однієї сторони

дольова (кожен з відповідачів несе відповідальність у межах його долі, що встановлюються договором чи законом)

солідарна (відповідальність усіх відповідачів у повній мірі, причому кредитор може пред'явити вимоги чи до всіх боржників, чи до кожного окремо, а солідарне зобов'язання залишається за боржниками до повного погашення)

субсидіарна (відповідачами є дві особи, і у випадку, коли перший боржник (основний) не в змозі відшкодувати завдану шкоду, її відшкодовує другий (додатковий чи субсидіарний))

Залежно від виду порушення договору

відповідальність за невиконання (протиправна бездіяльність, — прострочення терміну виконання угоди)

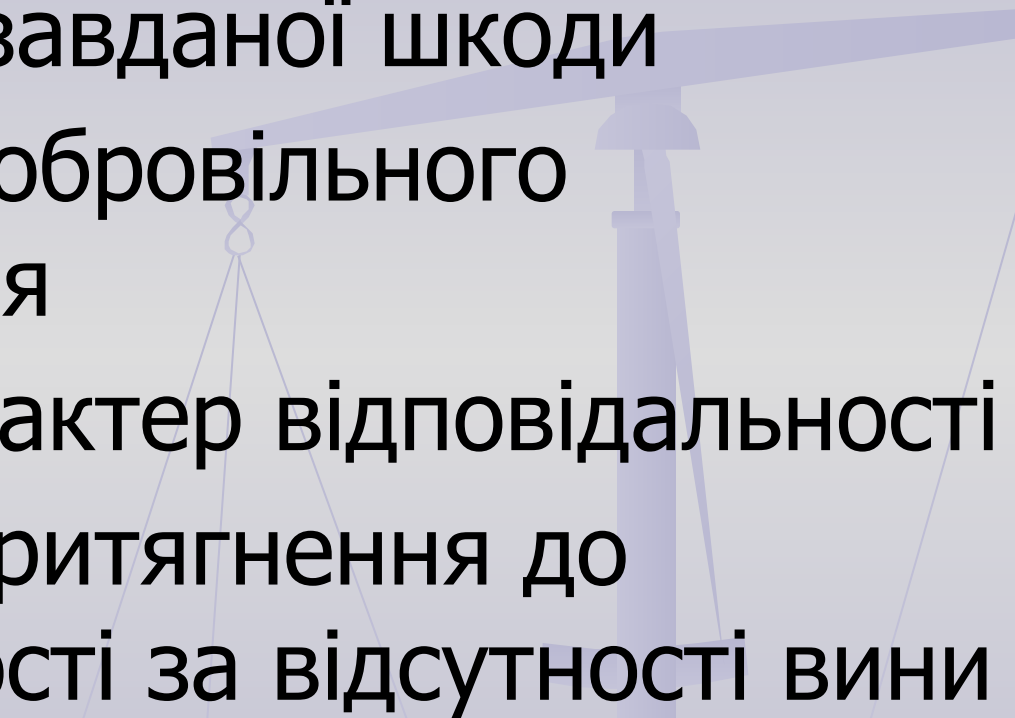
відповідальність за неналежне виконання (протиправні дії) зобов'язань

Залежно від вини

відповідальність боржника змішана (шкоду заподіяли обидві сторони)

у порядку регресу (коли одна особа відшкодовує шкоду другій з вини третьої і має право вимагати від останньої відшкодування)

Особливості цивільно- правової відповідальності

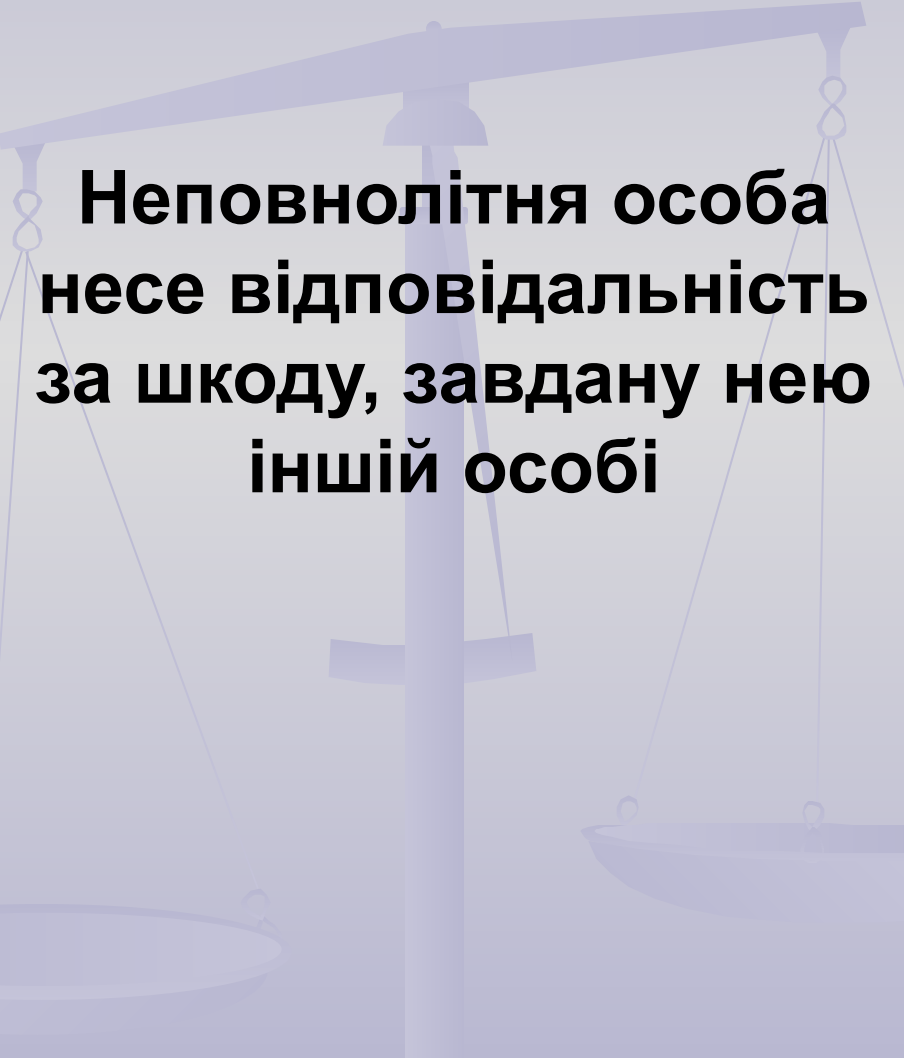
- Компенсація завданої шкоди
 - Можливість добровільного відшкодування
 - Позовний характер відповідальності
 - Можливість притягнення до відповідальності за відсутності вини
-

Цивільна відповідальність неповнолітньої особи

1. Неповнолітня особа особисто несе відповідальність за порушення договору, укладеного самостійно, відповідно до закону.

2. Неповнолітня особа несе відповідальність за порушення договору, укладеного за згодою батьків (всиновлювачів), піклувальників. Якщо у неповнолітньої особи недостатньо майна для відшкодування збитків, додаткову відповідальність несуть її батьки (всиновлювачі) або піклувальники.

**Неповнолітня особа
несе відповідальність
за шкоду, завдану нею
іншій особі**

Малолітня особа не несе відповідальності за завдану нею шкоду

відповідальність і в
якому обсязі:

- а) 13-річний Сергій, який пошкодив куртку однокласника;
- б) 15-річний Андрій, який на уроці фізкультури розірвав футболку однокласника;
- в) 14-річний Вадим, який під час гри в футбол у дворі пошкодив м'яч, що належав сусідському хлопцю;
- г) 16-річний Максим, який по дорозі на роботу пошкодив машину, що належала сусіду?

Юридичний практикум

У яких ситуаціях порушувалися немайнові права, а де відбулося порушення майнових прав:

- батько учня 9 класу Миколи у присутності всього класу назвав учительку невдахою за те, що вона викликала його до школи у зв'язку з постійними пропусками занять сином.**
- постачальник переплутав замовлення й привіз до зоомагазину мішки з кормом для пташок замість корму для котів.**

Тести:

1. Особисті немайнові права:

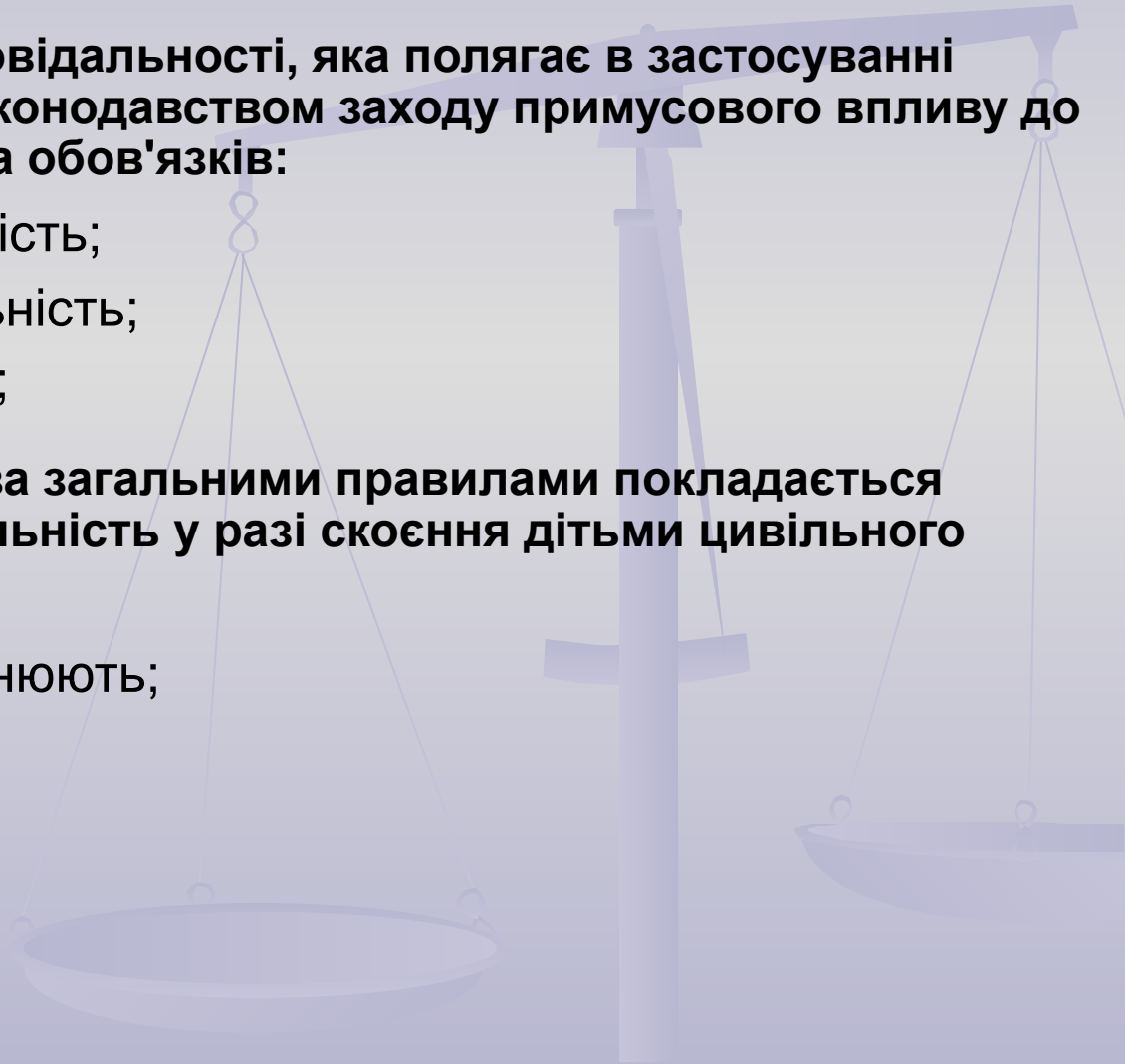
життя; • честь; • квартира;

2. Одна з форм юридичної відповідальності, яка полягає в застосуванні встановленого цивільним законодавством заходу примусового впливу до порушника цивільних прав та обов'язків:

- адміністративна відповідальність;
- цивільно-правова відповідальність;
- кримінальна відповідальність;

3. Установіть суб'єктів, на яких за загальними правилами покладається цивільно-правова відповідальність у разі скоєння дітьми цивільного правопорушення:

- батьки або особи, які їх замінюють;
- бабуся;
- адміністрація ринку

4. Особа яка звертається із заявою до суду:

5. Способи захисту цивільних прав та інтересів є:

- відповідач;
- позивач;
- адвокат;
- визнання правочину недійсним;
- відшкодування моральної (немайнової) шкоди;
- продовження дії, яка порушує право;

6. Неповнолітні особи за заподіяну шкоду:

- відповідають на загальних підставах;
- не несуть відповідальності;;
- несуть відповідальність частково;

7. Строк позовної давності – період, протягом якого людина може звернутися до суду по захист своїх прав, тривалістю:

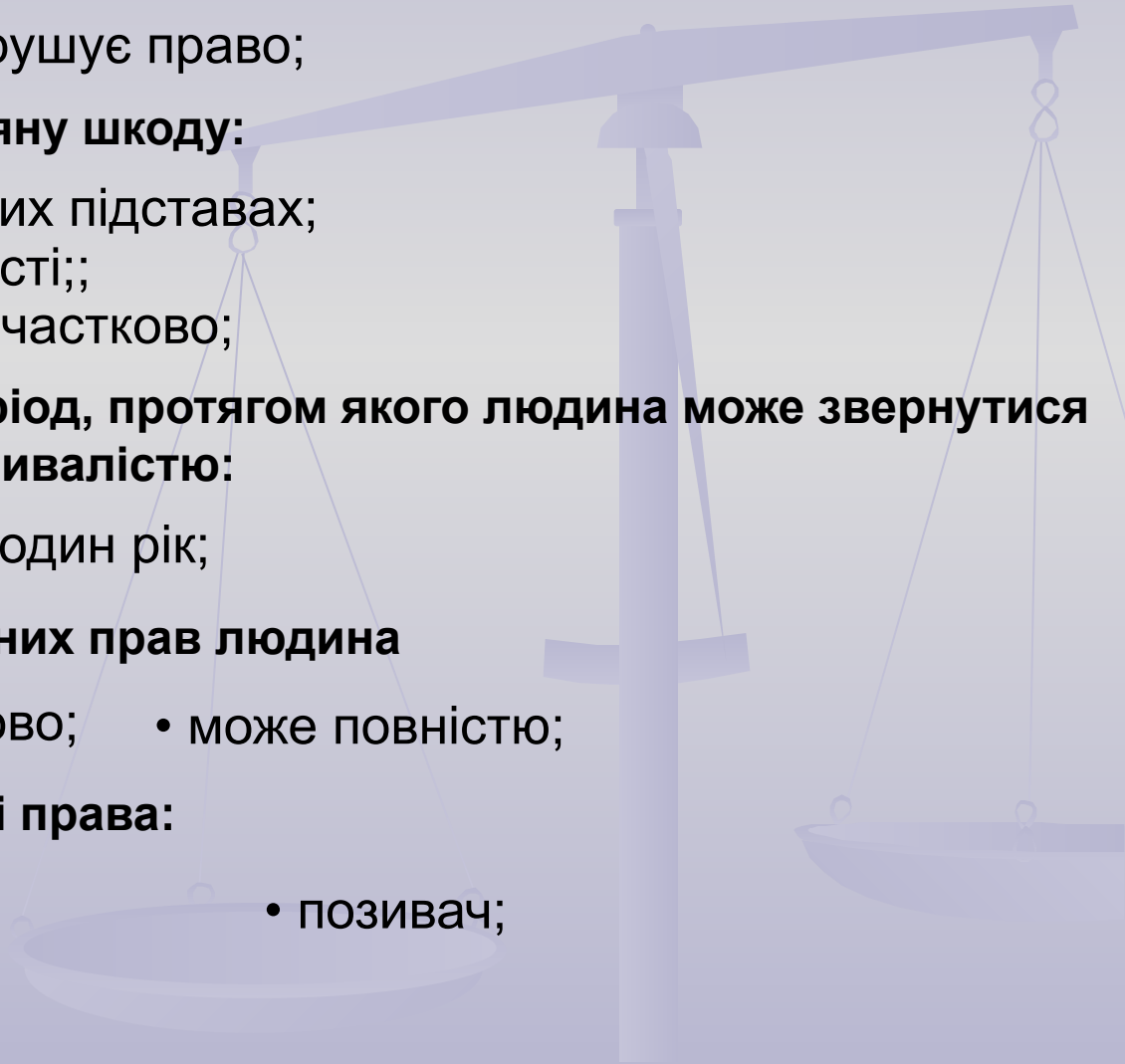
- три роки;
- п'ять років;
- один рік;

8. Відмовитися від своїх цивільних прав людина

- не може;
- може частково;
- може повністю;

9. Особа, яка порушила цивільні права:

- відповідач;
- прокурор;
- позивач;

Поміркуйте

1. Чи може 15-річний Андрій:

- а) придбати фотоапарат на зароблені ним гроші;**
- б) позичити зароблені влітку гроші приятелю**
- в) покласти зароблені влітку гроші на депозит?**

2. Чи може 6-річна Марія самотійно:

- а) позичити однокласниці п'ять гривень;**
- б) придбати потрібний для навчання відеодиск;**
- в) придбати квартиру?**

3. Чи може 13-річний Сергій:

- а) дати другові відеодиск для перегляду;**
- б) відкрити рахунок у банку;**
- в) подарувати подрузі коштовну прикрасу?**

